

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1981/1253

KARAR NO : 1983/7

OZET : Uyuşmazlık Mahkemesine görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla başvuran mahkemenin, 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesi uyarınca yaptığı başvuru sonucunu beklemesi buna rağmen görevsizlik kararı verdiği takdirde bu kararın kaldırılması gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : İrfan Aşık

O L A Y : Sanığın sorumlu yazı işleri müdürü olduğu (Partizan) dergisinin Ağustos 1978 tarihli sayısında, Türk Silahlı Kuvvetlerinin tahkir edildiği ve komünizm propogandası yapıldığı ileri sürülerek TCK.nun 159/1., 142/1-6., 80., 173/son maddeliyle cezalandırılması istemiyle İstanbul C.Savcılığı'nca hakkında kamu davası açılmıştır.

İstanbul 5.Ağır Ceza Mahkemesi, 31.12.1979 gününde, esas 1978/551, karar 19/615 sayı ile, davanın sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi gerektiğini belirterek görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesi; 25.11.1980 gününde, 1980/438 sayı ile, suçun sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenmesi nedeniyle adli yargının görevli olduğu kanısına vararak, 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunmuştur.

Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, 26.10.1981 günü, Esas 1980/961, Karar 198/679 sayı ile; her ne kadar suç sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenmesi nedeniyle 1402 sayılı yasanın değişik 13/a maddesi kapsamı dışında kalmakta ise de, Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün 26.10.1981 günlü, 1980/855 esas, 1981/665 karar sayılı dosyasında Partizan dergisinin aynı adı taşıyan örgütün yayın organı olduğu, Türkiye Komünist Partisi adı altındaki yasa dışı örgütün bir fraksiyonu bulunduğu ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinde her iki yasa dışı örgüt hakkında açılmış davalar bulunduğu gerekçeyle askeri yargı yerinin görevli olduğuna karar vererek, sıkıyönetim askeri mahkemesinin başvurusunun reddine karar vererek, görev sorununu kesin olarak çözümlenmiştir.

Ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin bu konudaki kararını beklemeksizin,

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi, 3.3.1981 günü, Esas 1980/438, Karar 1981/237 sayı ile; 1402 sayılı yasada 2301 sayılı yasa ile yapı değişikliğinin göreve ait olup kamu düzenine ilişkin bulunduğu, suç tarihinin Ağustos 1980 olup, sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlendiği, görülmekte olan herhangi bir

.../...

dava ile irtibatının bulunmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Ali Suat Erkoç, Yaşar Çiftçioğlu, Ergun Argon ve Nail Yücel'in katılmaları ile yaptığı 14.2.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Askeri, Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Yavuz Öğüt'ün yasaya aykırı kararın kaldırılması gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Bir yargı merciinin Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma kararı verdikten sonra yüksek mahkemenin bu konudaki kararına uymasının yasa buyruğu olduğunda kuşku ve duraksamaya yer bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 158., ve 2247 sayılı Yasa'nın 1.maddelerinde adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını "kesin olarak çözümlenmeye yetkilidir" biçiminde yer alan hüküm, Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının niteliği ve bağlayıcılığını simgelemekte ve bu kararların yeniden ele alınması gibi bir duruma olanak tanınmadığını açıklıkla ortaya koymaktadır. Nitekim, 2247 sayılı yasanın 28.maddesinin 2.fıkrasında "ilgili yargı mercileri ile bütün makam kuruluş ve kişiler mahkeme kararlarına uymak, geçiktirmeksizin onları uygulamakla ödevlidirler" denilmesi ve 29. maddede ayrıca "bölümlerin ve genel kurulun kararları kesindir" hükmünün finelenmesi, yasa koyucunun konuya aynı doğrultuda verdiği anlamı ve önemi belirtecek niteliktedir.

Öte yandan yasa koyucunun 19.maddeyi düzenlemekle güttüğü erek, olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarma yerine ondan daha çabuk ve hızlı işleyen ve sonuca götüren bir başvurma yolu oluşturarak, görev sorununun bir an önce çözümlenmesini sağlamaktır. Bir yargı yerinin verdiği görevsizlik kararı üzerine, dava dosyası önüne gelen mahkemenin, görev açısından durumu değerlendirerek, takdir yetkisini kullanacağından, görevsizlik kararı vermesi halinde kendisi bu kararı kaldırma yetkisine nasıl sahip değilse, 19.madde uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar verdikten sonra da, başvuran mahkemenin Uyuşmazlık Mahkemesinin bu konudaki kararını beklemesinin yasa buyruğu olduğunda kuşkuya ve duraksamaya yer bulunmamaktadır.

Gerçi görev konusunun kamu düzenine ilişkinliği nedeniyle yargılamanın her evresinde gözönünde bulundurulması, Uyuşmazlık Mahkemesinin görevi belirleyen karardan sonra dahi, görev konusunu düzenleyen yasa değişiklikleri olmuşsa yargı mercilerinin (aksine bir hüküm konmamışsa) bu değişikliği gözönünde tutmaları doğaldır.

Ancak bu safhada, görev konusuna ilişkin değişiklikleri değerlendirme görevinin uyumsuzluk önünde bulunan yargı merciine ait olması gerekir. Nitekim sıkıyönetim askeri mahkemesinin başvurusunun reddi ile görevli olduğuna karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi kararı, 1402 sayılı yasada 2301 sayılı yasa ile yapılan değişiklikle gözönünde tutularak verilmiştir.

Bu itibarla, askeri yargı yerinin anılan kararın yeniden gözden geçirilmesi sonucunu doğuracak biçimde görevsizlik kararı vermesi, 2247 sayılı yasanın öngördüğü kurullarla bağdaşmayacağından verilen görevsizlik kararı açıkça yasaya aykırı düşmektedir.

Bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararının yasaya ve yönetime aykırılık yönünden kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

SONUÇ : İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi 2247 sayılı yasanın 19.maddesi uyarınca 25.11.1980 günlü, 1980/438 Esas sayılı başvurusu üzerine, Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün 26.10.1981 günlü, Esas 1980/855, Karar 1981/665 sayılı kararıyla 1402 sayılı yasanın 13.maddesinde 2301 sayılı yasa ile yapılan değişiklik de nazarı itibare alınarak, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu herhangi bir suçla ortak ve genel amaç içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş olması koşulunun da dava konusu fiilde mevcudiyeti kabul edilerek, davaya askeri yargı yerinde bakılması gerektiği şeklinde görevli yargı merci belirtildiğine ve görev konusuna ilişkin olara usul yasalarında yapılan değişikliklerin yargılamanın bu evresinde uyumsuzluğu inceley görevli ve yetkili yargı mercilerinde değerlendirilmesi gerektiğine göre; bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına ve ancak İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce başvuru sonucu beklenilmeksizin yasa ve yönetime aykırı olarak verilen 3.3.1981 günlü, Esas 1980/438, Karar 1981/237 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 14.2.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

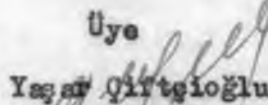
Başkan

Servet Tüzün

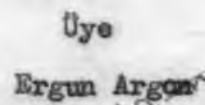
Üye

İsmail Oğuz

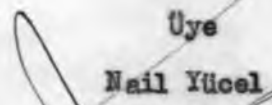
Üye

Nevzat Doğan

Üye

Ali Suat Erkoç

Üye

Yaşar Çiftçioğlu

Üye

Ergun Argon

Üye

Nail Yücel

D/E

Bu kararın kesin olarak
yayımlanması için
görevli yargı mercii

